

Neutralne klimatycznie materiały budowlane – jak przygotować branżę do transformacji?

*Okrągły Stół Instytutu Reform i Związku Pracodawców
Producentów Materiałów dla Budownictwa*

Online, 17 maja 2023 r. 14:00-16:00

Kontekst

Osiągnięcie celu neutralności klimatycznej w perspektywie 2050 r. jest niemożliwe bez głębokich zmian w branży budowlanej. Według nowego planu działania UE na rzecz gospodarki obiegu zamkniętego, 5-12% całkowitych emisji gazów cieplarnianych w poszczególnych krajach stanowią wyroby budowlane w ujęciu całego cyklu życia. Obecne regulacje w branży nie odpowiadają na współczesne wyzwania ekonomiczne, społeczne oraz środowiskowe. Dlatego też na poziomie UE procedowane są działania na rzecz zmian w rozporządzeniu w sprawie wyrobów budowlanych. Komisja Europejska zidentyfikowała kluczowe problemy obecne na rynku tych wyrobów m.in. wyzwania wynikające z wprowadzania regulacji na rynku krajowym.

Wychodząc naprzeciw temu zagadnieniu, Instytut Reform i Związek Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa zaprosili przedstawicieli administracji publicznej, sektora prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego oraz środowisk eksperckich do wspólnego omówienia wyzwań oraz barier transformacji w kierunku obniżenia zasobochłonności i emisyjności branży producentów wyrobów budowlanych na poziomie krajowym.

Agenda

14:00 – 14:15	Wypowiedź otwierająca (w języku angielskim) <i>Katharina Knapton-Vierlich, Kierowniczka działu polityki budowlanej, Komisja Europejska</i>
14:15– 14:30	Prezentacja wprowadzająca <i>Aleksander Śniegocki, Instytut Reform</i>
14:30 – 14:45	Prezentacja – Transformacja przemysłu wyrobów budowlanych <i>Szymon Firląg, Związek Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa</i>
14:45 – 14:55	Komentarz z perspektywy administracji publicznej <i>Paweł Różycki, Departament Strategii i Analiz Ministerstwa Klimatu i Środowiska</i>
14:55 – 15:15	Komentarze interesariuszy • <i>Jacek Wierus, Wienerberger</i> • <i>Artur Jarząb, Synthos</i>

- 15:15 – 15:50 Dyskusja z udziałem wszystkich uczestników spotkania
Moderacja – Instytut Reform
- 15:50 – 16:00 Podsumowanie dyskusji

Formuła

Okrągłe Stoły to inicjatywa Instytutu Reform realizowana z udziałem interesariuszy i ekspertów. Wspólnie tworzymy forum do konstruktywnej dyskusji o wyzwaniach stojących przed polską gospodarką w procesie transformacji do neutralności klimatycznej. Spotkania odbywają się zarówno online, jak i na żywo, angażując przedstawicieli biznesu, środowisk eksperckich oraz decydentów.

Podsumowanie

Perspektywa Komisji Europejskiej

Przedstawicielka KE zaznaczyła, że bez fundamentalnych zmian w branży budowlanej Unia Europejska nie osiągnie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Kompleksowa transformacja energetyczna wymaga obniżenia zasobochłonności oraz emisyjności sektora. Komisja opublikowała dokument branżowy [‘Construction transition pathway’](#), który opisuje warunki i zobowiązania potrzebne do osiągnięcia zielonej i cyfrowej transformacji branży budowlanej. Kluczowym elementem legislacyjnych zmian dla sektora jest [nowelizacja rozporządzenia o wyrobach budowlanych \(CPR\)](#), które jest obecnie procedowane przez Radę UE i Parlament Europejski. Główne założenia to m.in. konieczność oszacowywania i uwzględniania śladu węglowego materiałów budowlanych w inwestycjach, co pomoże kalkulować emisje w ujęciu całego cyklu życia budynków. W wypowiedzi podkreślono też zaangażowanie instytucji UE w dialog z przedstawicielami sektora, m.in. poprzez High Level Construction Forum, do udziału w którym zaproszono polskich interesariuszy.

Wprowadzenie (Instytut Reform oraz Związek Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa)

- **Opcje i narzędzia w dekarbonizacji przemysłu**
  - Przedstawienie działań zarówno ze strony popytowej, jak i podażowej
  - Omówienie rodzajów narzędzi wsparcia (np. dotacji, standardów oraz dostępu do dużych wolumenów czystej energii)
- **Globalne trendy w sektorze budowlanym**
  - Digitalizacja i robotyzacja
  - Urbanizacja i termomodernizacja
  - Przeciwdziałanie zmianom klimatu
- **Dekarbonizacja sektora materiałów budowlanych – wyzwania, rozwiązania, strategie**
  - **Podkreślenie największych wyzwań w dekarbonizacji** – zwiększenie efektywności energetycznej, poziom gotowości technologicznej, optymalizacja konstrukcji i materiałów, zielona elektryfikacja

- **Zaprezentowanie kluczowych strategii dekarbonizacji** – zmniejszenie popytu, rozważanie produktów/zasobów/materiałów w ujęciu całego cyklu życia, zmiany w infrastrukturze, zmiany w modelach biznesowych
- **Dobre praktyki planowania dekarbonizacji na poziomie branży** - omówienie na przykładzie sektora cementu
- **Przedstawienie najważniejszych rekomendacji sektorowych:**
  - przygotowanie strategii na rzecz dekarbonizacji w sektorze
  - opracowanie katalogu dobrych praktyk
  - wypracowanie mechanizmów wsparcia oraz ram legislacyjnych dla działań na rzecz dekarbonizacji

Perspektywa administracji rządowej (Ministerstwo Klimatu i Środowiska)

Przedstawiciel MKIŚ zaznaczył, że dynamika zmian w obszarze polityki klimatycznej jest wyzwaniem w zakresie legislacyjnym. Obecnym priorytetem Ministerstwa jest wdrażanie celów Komisji Europejskiej na 2030 rok – w tym obszarze resort oczekuje jeszcze na szereg aktów delegowanych i stara się spełnić terminy transpozycji wskazane przez Komisję. Dużą wagę przywiązuje się też do zmian w dyrektywie ETS (m.in. mechanizm warunkowości w przydziale bezpłatnych uprawnień), przyjęcia ETS2 i rozwoju technologii CCS. MKIŚ podkreśliło rolę współpracy z przedstawicielami przemysłu w pracach nad nowymi regulacjami oraz sygnalizuje gotowość do ustrukturyzowania dialogu.

Najważniejsze elementy dyskusji

W dyskusji brali udział przedstawiciele branży budowlanej, administracji rządowej, społeczeństwa obywatelskiego oraz instytucji naukowych. Główne osie tematyczne dotyczyły prawodawstwa i planowania strategicznego, świadomości sektora oraz barier technologicznych, inwestycyjnych i operacyjnych. W rozmowach wskazano zarówno na problemy, jak i szanse związane z transformacją polskiego budownictwa.

Prawodawstwo i planowanie strategiczne

- Kluczowym elementem transformacji jest przygotowanie mapy drogowej dekarbonizacji materiałów budowlanych – ważne, żeby taki dokument ujmował problem całościowo i służył też decydentom. Dokument ten powinien w szczególności:
  - określić nakłady i źródła finansowania transformacji,
  - wskazać relacje oraz powiązania z innymi strategiami i dokumentami, np. KPO, REPowerEU, Net Zero Industry Act, CEAP.
- Skuteczna transformacja sektora zależy od stabilnego prawodawstwa.
- Rolą administracji rządowej powinno być aktywne zachęcanie przedsiębiorstw do uczestnictwa w dążeniu do neutralności klimatycznej i jasne komunikowanie wymogów na poziomie krajowym oraz europejskim.
- Ujednolicenie oraz efektywna weryfikacja certyfikacji jest ważnym elementem realizacji strategii środowiskowych na poziomie przedsiębiorstw.
- Nowe rozporządzenie CPR powinno obejmować zakaz tworzenia „równoległego” obszaru krajowego dla tych produktów i systemów, które są objęte obszarem zharmonizowanym. Różne kraje tworzą dodatkowe wymagania, które stanowią bariery dla krajowych producentów wyrobów.

- Opracowanie systemu zbiórki dla surowców wtórnych w sektorze budowlanym na poziomie krajowym oraz międzynarodowym ułatwi transformację z gospodarki linearnej na cyrkularną.

Świadomość branży

- Wypracowanie efektywnych mechanizmów podnoszenia świadomości branży o skali niezbędnych zmian oraz możliwych opcjach technologicznych i organizacyjnych może zadecydować o sukcesie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej sektora.
- Bieżąca wymiana informacji między administracją a przedsiębiorstwami jest istotna z perspektywy zmieniającej się legislacji.

Bariery technologiczne

- Proces produkcji wyrobów w wielu gałęziach przemysłu budowlanego jest wieloetapowy i generuje przez to emisje procesowe – wysokoemisyjne jest też często pozyskanie surowców.
- W wielu branżach problemem jest brak możliwości uzyskania neutralnych klimatycznie materiałów w ujęciu całego cyklu życia.
  - Często nie ma powszechnych i akceptowalnych ekonomicznie substytutów dla wykorzystywanych surowców.
- Niektóre sektory mają tradycyjnie wysokie poziomy wyjściowe w zakresie zapotrzebowania na zasoby i energię (np. przemysł ceramiczny).

Bariery inwestycyjne i operacyjne

- Dla sektora budowlanego koszty transformacji są bardzo wysokie - duża zmienność cen energii nie sprzyja transformacji.
- Bardzo wysoki poziom wymagań w zakresie obniżenia emisyjności stanowi wyzwanie zwłaszcza dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw.
- Wydłużanie cyklu życia materiałów jak również eliminacja odpadów w dalszym ciągu wymaga wdrożenia efektywnych mechanizmów operacyjnych.